

Briselē, 2026. gada 5. maijā
(OR. en)

8756/26

AGRI 329
ENV 433

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Temats: Mēslošanas līdzekļu pieejamība un cenas pieņemamība Eiropas Savienībā – atbalsts lauksaimniekiem un noturīgu pārtikas sistēmu veicināšana
– viedokļu apmaiņa

Gatavojoties Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2026. gada 26. maija sanāksmei, pielikumā pievienots informatīvs dokuments par minēto tematu.

Mēslošanas līdzekļu pieejamība un cenas pieņemamība Eiropas Savienībā – atbalsts lauksaimniekiem un noturīgu pārtikas sistēmu veicināšana

Pēc Covid-19 pandēmijas, enerģētiskās krīzes un Krievijas iebrukuma Ukrainā Komisija 2022. gada novembrī pieņēma paziņojumu “Mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenas pieņemamības nodrošināšana”¹. Paziņojumā bija iekļauti vairāki pasākumi ar mērķi dažādot ES importēto mēslošanas līdzekļu avotus, atbalstīt mēslošanas līdzekļu ražošanu ES, veicināt ķīmisko mēslošanas līdzekļu alternatīvu ražošanu un ieviešanu un sekmēt atjaunīgo energoresursu izmantošanu mēslošanas līdzekļu ražošanā. Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2022. gada novembra sanāksmē delegācijas kopumā atzinīgi novērtēja paziņojumu, vienlaikus aicinot Komisiju izziņāt turpmākas darbības un iniciatīvas šajā jautājumā.

Pašreizējā situācija Tuvajos Austrumos ir vēl vairāk pastiprinājusi nepieciešamību steidzami reaģēt uz izaicinājumiem, kas izriet no ES energoatkarības un pašreizējiem globālo piegādes ķēžu traucējumiem, kuri rada ievērojamu spiedienu uz ES pārtikas ražošanu, resursu izmaksām, lauksaimnieku ienākumiem un pārtikas cenām visā Savienībā. Nesenajā Komisijas paziņojumā “*AccelerateEU* – Enerģētikas savienība. Paātrināta rīcība nolūkā nodrošināt pietiekamu enerģiju par pieejamu cenu”² uzsvērts, ka ir steidzami jāpastiprina darbības, kas palielinās autonomiju un tīras enerģijas ražošanu ES un samazinās atkarību no ārējiem neatjaunīgiem energoresursiem. Pieaugošās enerģijas izmaksas ierobežo ES ķīmisko mēslošanas līdzekļu ražošanas jaudu, jo ES mēslošanas līdzekļu rūpniecība ir būtiski atkarīga no enerģijas patēriņa. Tajā pašā laikā importētos mēslošanas līdzekļus ietekmē pašreizējās augstās cenas un piegādes ķēdes traucējumi, kas palielina izmaksas, vēl vairāk saasinot situāciju. Pašreizējā situācija liecina, ka mēslošanas līdzekļu tirgi joprojām ir neaizsargāti.

¹ ST 14613/1/22 REV 1.

² ST 8482/26 + ADD 1.

Šādā kontekstā mēslošanas līdzekļu pieejamība un cenas pieņemamība atkal ir iekļautas lauksaimniecības politikas darba kārtībā. Ņemot vērā gaidāmo paziņojumu par mēslošanas līdzekļu rīcības plānu, arvien lielāka nozīme ir nepieciešamībai veicināt īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumus, lai uzlabotu ES stratēģisko autonomiju mēslošanas līdzekļu izmantošanā. Šādiem pasākumiem vajadzētu atbalstīt lauksaimniekus, veicināt noturīgas pārtikas sistēmas un nodrošināt patērētājiem cenas ziņā pieejamu pārtiku. Ņemot vērā minēto, prezidentvalsts aicina ministrus pievērsties šādiem jautājumiem:

- Vai 2022. gada paziņojumā par mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenas pieņemamības nodrošināšanu ieteiktie pasākumi joprojām ir lietderīgi? Kādus papildu vai alternatīvus pasākumus uzskatāt par nepieciešamiem, lai risinātu īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa izaicinājumus pašreizējo ģeopolitisko un vietējo ierobežojumu kontekstā?
- Kā mēs varam nodrošināt ES lauksaimniecības nozares un pārtikas sistēmu noturību un konkurētspēju, ņemot vērā papildu izaicinājumus saistībā ar mēslošanas līdzekļu ražošanu, izmantošanu un piegādi ES?